

**Нестєда О.В.**

*студентка 4 курсу*

*Факультету фінансів та банківської справи*

*Київський національний торговельно-економічний університет, м.Київ*

**Науковий керівник:**

**Волосович С.В.**

*д.е.н., професор кафедри фінансів*

*Київський національний торговельно-економічний університет, м.Київ*

## **ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МИТНО-ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ**

Посилення інтеграційних процесів України у світове співтовариство, зокрема у європейський політичний, економічний, правовий простір, обумовлює необхідність відповідних трансформацій вітчизняної митної політики. Безпосередньо дані процеси впливають на митно-тарифне регулювання експорту та імпорту країн.

Дослідження митно-тарифного регулювання обумовлюється зростанням ролі державної митної справи в розвитку економіки України, впливом суттєвих коливань економічної політики від політики вільної торгівлі до протекціонізму, невизначеністю щодо стратегії економічного розвитку окремих галузей національного господарства, фінансового забезпечення даного переходу. Основною проблемою у митно-тарифному регулюванні експортно-імпортних операцій для України є максимізація надходжень до державного бюджету, не порушуючи при цьому умов співпраці зі Світовою організацією торгівлі та виконуючи при цьому норми, що затверджені Європейським союзом. Окрім цього важливо також зберігати баланс конкуренції на національних ринках, але у разі необхідності захищати права національних товаровиробників.

Загалом можна стверджувати, що митне регулювання спрямоване на досягнення, з одного боку, економічних та фіскальних цілей, що проявляється у формуванні доходів державного бюджету за рахунок митних платежів, а з іншого боку, регулятивних та правоохоронних.

Митно-тарифне регулювання – це певний набір митно-тарифних заходів, які використовуються для регулювання зовнішньої торгівлі, і є інструментом митної політики держави. Даний вид регулювання є економічним інструментом, оскільки в якості основного інструментарію використовуються імпортний та експортний митний тариф, який виконує регулюючу та фіскальну функції. Основний напрямок цього виду державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності визначається митно-тарифною політикою кожної держави[1].

Нині постає проблема щодо ефективності використання даного методу регулювання ЗЕД. Захищаючи, наприклад, вітчизняного товаровиробника від надмірної конкуренції з боку іноземного виробника, слід звертати увагу на доцільність такого захисту. Цілком логічно, що безперервний захист та ізоляція виробника від конкурентів призведе у кінцевому випадку до того, що даний виробник абсолютно припинить розвиватися, адже він немає стимулів до розвитку. Надмірне втручання держави через митно-тарифні заходи у виробництво призводить до стагнації. Україна нині тримає курс на баланс між політикою протекціонізму та фритредерством. Проте, незважаючи на відкритість ринків та помірний захист національного виробника, Україна виступає, здебільшого постачальником сировини у країни Європи. Сировинна орієнтованість України у зовнішньоекономічних торговельних відносинах з іншими державами світу є своєрідним утримувачем розвитку виробництва нашої країни. Вирішення цієї проблеми можливе при застосуванні для захисту стратегічно важливих галузей національного господарства підвищених ставок ввізного мита для імпортерів по ключових товарних категоріях.

Існує ряд проблем, які впливають на стан тарифного регулювання в Україні, зокрема:

- наявність значної кількості пільг зі сплати ввізного мита для окремих галузей та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- встановлення специфічних та комбінованих ставок ввізного мита без урахування специфіки поставок товару;
- відставання митного контролю від сучасних потреб пропускнуої здатності та світових стандартів контролю товарів;
- значна деталізація та надмірна диференціація у розмірах ставок ввізного мита на однорідні товари;
- корупційні діяння в митних органах призводять до зменшення надходжень до державного бюджету, періодичні перебудови та реформування системи податкового, у тому числі митного регулювання;
- ігнорування галузевими міністерствами та відомствами основних принципів і підходів щодо підготовки законодавчих актів з питань тарифного регулювання [2].

Тому основне завдання митно-тарифного регулювання у сучасних реаліях полягає у тому, аби забезпечити задоволення внутрішніх споживацьких потреб, з одного, наповнити внутрішній ринок необхідною кількістю товарів, з іншого боку, і в той же час активно співпрацювати з міжнародним співтовариством.

Таким чином за допомогою митно-тарифного регулювання держава здійснює певну політику у сфері зовнішньоекономічної діяльності, стимулює ввезення або вивезення товарів, створює умови для проведення експортно-імпортних операціях, повинно забезпечувати рівність як імпортерів, так і національних товаровиробників. Даний вид регулювання проводиться лише в межах чинного законодавства, взятих Україною зобов'язань при вступі в СОТ [3].

Отже, можна стверджувати, що ефективність митно-тарифного регулювання забезпечується лише ефективним управлінням та адмініструванням даного інструментарію, всебічним та всеохопним дослідженням внутрішнього та зовнішнього ринку товарів, аналізу стану галузей виробництва.

Таким чином, постає необхідність у формуванні та систематизації напрямів підвищення ефективності та перспективного розвитку системи митно-тарифного регулювання, зокрема, до таких заходів можна віднести:

1. Стабілізація економічного, політичного, соціального стану в країні;
2. Визначення пріоритетних напрямів розвитку та галузей національного виробництва, що потребують особливої уваги з боку державної влади, і забезпечуватимуть споживачів високоякісними товарами та послугами в повному обсязі;
3. Запровадження системи пільг для імпортерів, які ввозять сировинні матеріали на територію України, які використовуються для подальшого виготовлення продукції на експорт;
4. Запровадження інноваційних технологій у вітчизняному виробництві, що підвищить конкурентоспроможність вітчизняного виробництва;
5. Врахування досвіду високорозвинених країн у сфері митного регулювання, з подальшою імплементацією та підлаштуванням під українські реалії.

Дієві заходи формування ефективної системи реалізації митно-тарифного регулювання експортно-імпортних операцій мають базуватися на якісно новій концепції задоволення фіскальних потреб, враховуючи інтереси як держави, так і суб'єктів ЗЕД [2].

Отже, митно-тарифне регулювання є ефективним інструментом підтримки національних виробників, захисту національного ринку та забезпечення фіскальних інтересів України.

**Список джерел:**

1. Шишка, Р. Б. *Митне право України: підручник* / Р. Б. Шишка. – К. : Центр навчальної літератури, 2008. – 320 с.
2. Гуцул І. *Митна політика та її вплив на зовнішньоекономічну діяльність* / Інна Гуцул. // *Світ фінансів*. – 2016. – №2. – С. 67–74.
3. Голинський Ю. О. *Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності та його удосконалення* / Ю. О. Голинський, А. В. Павелчак. // *«Молодий вчений»*. – 2018. – С. 749–752.